

Przeгляд Wydarzeń

w gminie Ruda-Huta

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

PAŹDZIERNIK 2018 nr 3 (51)

ISSN 16897943

Sprawozdanie z działalności Wójta i Rady Gminy Ruda-Huta

21 października 2018 r. odbędą się wybory samorządowe, w których zostanie wybrana Rada Gminy Ruda-Huta oraz Wójt Gminy Ruda-Huta na nową kadencję. W związku z tym przedstawiam Państwu sprawozdanie z działań wykonanych przez Wójta i Radę Gminy Ruda-Huta VII kadencji. - str. 2.

Regionalista Antoni Franecki odznaczony

19 sierpnia 2018 r. podczas XIV Bolkowania odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego został wyróżniony regionalista gminy Ruda-Huta Antoni Franecki. Odznakę wręczyli: starosta chełmski Piotr Deniszczyk oraz wójt gminy Ruda-Huta Kazimierz Smal. - str. 11.

I etap modernizacji drogi w Rudzie-Opalinie

27 czerwca 2018 r. odebrane zostały roboty budowlane związane z realizacją I etapu modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Ruda-Opalin. - str. 5.

Sprawozdanie z działalności Wójta i Rady Gminy Ruda-Huta

21 października 2018 r. odbędą się wybory samorządowe, w których zostanie wybrana Rada Gminy Ruda-Huta oraz Wójt Gminy Ruda-Huta na nową kadencję. W związku z tym przedstawiam Państwu sprawozdanie z działań wykonanych przez Wójta i Radę Gminy Ruda-Huta VII kadencji.

Najistotniejsze dla mieszkańców, a zarazem najbardziej widoczne są zrealizowane inwestycje. W czteroleciu 2014-2018 było ich na terenie gminy Ruda-Huta wiele. Zrealizowaliśmy szereg projektów dotyczących budowy, przebudowy i utwardzenia dróg: w latach 2014-15 zbudowaliśmy drogę Ruda - Łukówek, w 2015 r. przebudowaliśmy drogę gminną Chromówka - Marynin, w 2016 r. przebudowaliśmy drogę gminną w Żalinie i w Gotówce, zbudowaliśmy drogę gminną w Rudzie-Hucie (ul. Polna), opracowaliśmy dokumentację projektową przebudowy ulic Szkolnej i Łącznej w Rudzie-Hucie oraz dróg gminnych, w 2017 r. przebudowaliśmy ulice Szkolną i Łączną w Rudzie-Hucie, zmodernizowaliśmy drogi w Rudzie-Hucie i Rudzie-Opalinie oraz przebudowaliśmy drogi w Rudzie-Hucie, w 2018 r. zmodernizowaliśmy drogę dojazdową do gruntów rolnych w Rudzie-Opalinie.

Wykonaliśmy kilkanaście projektów budowlanych: w latach 2014-15 zbudowaliśmy sieć kanalizacyjną wraz z przyłączami, w 2015 r. rozbudowaliśmy świetlicę gminną w Żalinie, zmodernizowaliśmy świetlicę w Gotówce, zbudowaliśmy oświetlenie hybrydowe w Rudzie-Hucie i Rudzie-Kolonii, w 2016 r. kontynuowaliśmy rozbudowę świetlicy w Żalinie, opracowaliśmy dokumentację techniczne budowy oczyszczalni ścieków oraz przebudowy i modernizacji budynku biblioteki; w latach 2015-18 zrealizowaliśmy projekt rozbudowy i modernizacji budynku administracyjnego Urzędu Gminy, w latach 2017-18 przebudowaliśmy i zmodernizowaliśmy budynek biblioteki, w 2018 r. rozpoczęliśmy prace przygotowawcze przy budowie oczyszczalni ścieków, od sierpnia 2018 r. realizujemy montaż kolektorów słonecznych i pieców na biomasę w ramach projektu „Ochrona walorów środowiskowych Gminy Ruda-Huta poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych związków do atmosfery – Etap II”, szereg obiektów zbudowaliśmy, przebudowaliśmy i zmodernizowaliśmy w poszczególnych sołectwach z wykorzystaniem Funduszu Sołeckiego, głównie były to prace polegające jakoś dróg gminnych oraz przy świetlicach wiejskich, wykonaliśmy wiele mniejszych prac przy obiektach komunalnych, np. wykonanie ujęć wody dla świetlic w Rudzie-Opalinie i Dobryłowie.

Wykonaliśmy realizacje mające na celu poprawę estetyki oraz sprzyjające odpoczynkowi i rekreacji: zbudowaliśmy trzy siłownie zewnętrzne w Rudzie-Kolonii, Rudzie-Hucie i w Rudce, przy czym siłownia w Rudzie-Kolonii to efekt zwycięstwa w konkursie organizowanym przez firmę Nestle „Nestle Porusza Polskę”, uporządkowaliśmy i przystosowaliśmy do aktywnego wypoczynku park w Rudzie-Hucie, wykonaliśmy alejki, ławki, zamontowaliśmy urządzenia wyżej wspomnianej siłowni zewnętrznej, zbudowaliśmy miejsce rekreacyjne w dolinie Gdolanki w Rudzie-Hucie, złożone m. in. z boiska do siatkówki plażowej, altanki z miejscem na ognisko, ścieżek spacerowych, zbiornika wodnego z poszerzonego koryta Gdolanki.

Poprawie jakości życia i zdrowia mieszkańców służą realizowane corocznie inwestycje odbioru wyrobów zawierających azbest. Rozpoczęliśmy też realizację projektu „Ożywienie społeczno-gospodarcze Gminy Ruda-Huta dzięki rewitalizacji” w wytypowanych miejscowościach, tj. Rudzie-Hucie i Hniszowie.

Większość inwestycji została zrealizowana z wykorzystaniem środków zewnętrznych, z powiatu, województwa, budżetu państwa i funduszy unijnych. Szczegółowe kwoty obrazujące wartość inwestycji

i pozyskanego dofinansowania można prześledzić w tabelach na str. 4.

Swoje zadania samorząd gminy wykonuje za pomocą jednostek organizacyjnych i jednostek pomocniczych, tj. sołectw. Sołtysi i poszczególne sołectwa mają do swojej dyspozycji, o czym wspomniano wyżej, Fundusz Sołecki. Poza pracami remontowo-budowlanymi środki te są wykorzystywane na realizację działań integrujących mieszkańców, czego najlepsze przykłady to „Dzień Sąsiada” w Rudzie-Opalinie, „Wiatrakowanie” w Żalinie, organizowana przez sołectwo Leśniczówka impreza dla dzieci „Leśniczówka dzieciom”, „Święto Ziemiaka” w sołectwie Ruda. Sołectwo Gotówka każdego roku wspiera GOK przy organizacji Ekomajówki. Łącznie w czteroleciu 2014-18 na różne cele wydatkowaliśmy z Funduszu Sołeckiego kwotę 916 480,90 zł.

Gminny Ośrodek Kultury jest głównym organizatorem Ekomajówki oraz popularnej w całym województwie imprezy, jaką jest Bolkowanie, a także Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów „Wyżyna Teatralna” w Rudce. Młodzież z terenu gminy udzielająca się w Teatrze OKO mogła skorzystać z warsztatów, prowadzonych przez uznanych twórców teatralnych. Teatr przedstawił wiele spektakli dla mieszkańców, występował także z sukcesami poza granicami gminy. Z inicjatywy dyrektora GOK i mentora teatru OKO, Marcina Woszczewskiego od 30 września 2016 r. odbywają się Teatralne Piątki. Dotychczas zaprezentowano 14 przedstawień. Poza działalnością teatralną GOK prowadzi zajęcia plastyczne, muzyczne i taneczne dla dzieci i dorosłych, organizował imprezy dla dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii zimowych: wyjazdy, spotkania, zajęcia sportowo-rekreacyjne, wspierał zespoły ludowe: Jarzębina Czerwona, Wiśniowy Sad, Bokoryna, Akord oraz lokalnych twórców i artystów. W obiektach GOK w Rudce, Rudzie-Kolonii i Żalinie odbywały się także zajęcia fitness, krav magi, spotkania kół gospodyń wiejskich.

Drugą jednostką gminy działającą na niwie kultury jest Biblioteka Publiczna. Biblioteka, poza swoją codzienną, podstawową działalnością, jaką jest gromadzenie księgozbioru i prasy, dbanie o posiadane książki i czasopisma oraz pozyskiwanie nowych, wypożyczanie zbiorów mieszkańcom, prowadziła także wiele innych działań. Zapraszano dziennikarzy i autorów książek – w latach 2014-18 w Rudzie-Hucie gościli: Katarzyna Archimowicz, Małgorzata Karolina Piekarska, Elżbieta Bednarczyk, Anna Rychter, Agnieszka Martinka. Biblioteka organizowała rajdy rowerowe, np. rajd śladami „Dzienników z lat wojny i okupacji” Zbigniewa Waldowskiego, rajdy z cyklu „Odjazdowy bibliotekarz”. Odbywały się spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki oraz działającego przy Bibliotece Koła Literackiego „zza rudzianej ściany”. Biblioteka prowadziła działalność edytorską: dyrektor biblioteki Marta Kordas zredagowała i wydała dwa tomy „Dzienników z lat wojny i okupacji” Zbigniewa Waldowskiego pseud. „Las”. 12 maja 2015 r. odbyła się na Zamku w Lublinie uroczystość związana z promocją tej publikacji. Wydano też książkę autorstwa członków koła literackiego „Przez rudziane okno” - publikacja była elementem świętowanego w grudniu 2015 r. jubileuszu 60-lecia Biblioteki. W 2016 r. biblioteka zrealizowała projekt budowy trzech pomników poświęconych pamięci bitew powstania styczniowego, stoczonych na terenie gminy. 17 maja 2016 r. odsłonięto pomniki w Żalinie, Howie i w Rudce, odbyła się konferencja naukowa poświęcona powstaniu styczniowemu oraz wydano książkę Antoniego Franeckiego „Powstanie styczniowe 1863-1864 na terenie dzisiejszej gminy Ruda-Huta”. W Bibliotece jest redagowany i wydawany kwartalnik „Przeгляд Wydarzeń w gminie Ruda-Huta”. Corocznie Biblioteka uczestniczy w ogólnopolskiej akcji „Narodowe Czytanie”. W 2017 r. przy okazji obchodów Tygodnia bibliotek zorga-

nizowano w Rudzie-Hucie pochód bohaterów ksiązek z udziałem młodzieży z Zespołu Szkół. W 2018 r. Biblioteka włączyła się w obchody 1000-lecia pobytu Bolesława Chrobrego w Hniszowie organizując 8 maja 2018 r. w Żalinie pod wiatrakami prelekcję „Co kiedyś jadano?” połączoną z pokazem przygotowania potraw według średniowiecznych receptur. Z kolei 15 maja 2018 r. zaprezentowano pokaz ubiorów, broni, sposobów walki w wykonaniu Drużyny Grodów Czerwieńskich. Biblioteka organizowała też wycieczki dla dzieci i dorosłych do Łodzi, Lublina, Przemyśla, w Góry Świętokrzyskie, do Krakowa i do Warszawy, w których mogli uczestniczyć mieszkańcy gminy.

Oświatą na terenie gminy zajmuje się od 1 września 2017 r. Szkoła Podstawowa w Rudzie-Hucie, wcześniej Zespół Szkół w Rudzie-Hucie. W Zespole Szkół działały sześcioklasowa szkoła podstawowa oraz gimnazjum. W związku z realizowaną reformą oświaty pozostała tylko szkoła podstawowa, która od roku szkolnego 2018/19 stała się szkołą ośmioklasową. Szkoła realizuje zadania oświatowo-wychowawcze, dostarcza także uczniom wiele możliwości realizacji ich pasji. W szkole działają koła zainteresowań, zespoły sportowe, w tym znany z wielu osiągnięć swoich wychowanków zapaśniczy UKS Tajfun. Roweryści zrzeszyli się w Grupie Rowerowej Ruda Team. Na terenie szkoły działa drużyna harcerska i Grupa Aktywnych Patriotów. Szkoła organizuje każdego roku Wojewódzki Konkurs Wiedzy: „Życie, działalność i twórczość Henryka Michała Kamieńskiego”. Realizowano programy: „Umiem pływać”, „Szkoła zawodowych perspektyw”, „Na własne konto”, „Warzywa i owoce w szkole”, „Szkłanka mleka”, „Rewitalizacja parku podworskiego”, „Książka naszych marzeń”, „Ekologiczne potyczki gmin”, „Szkoła równego traktowania”, „Zapasy sportem wszystkich dzieci”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie-Hucie wspiera mieszkańców najuboższych, zagrożonych różnego rodzaju wykluczeniami, osobom starszym i chorym. Od szeregu lat maleje liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, co jest zjawiskiem pozytywnym. Wpływa na nie nie tylko zmniejszenie się populacji gminy, ale także spadek poziomu bezrobocia. Przyczyniła się do tego również praca socjalna OPS. Najlepszym tego przykładem jest aktywizacja społeczno-zawodowa 7 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach zawartych kontraktów socjalnych skorzystały one z takich form wsparcia jak: kurs „Kierowca wózków jezdniowych z napędem mechanicznym”, kurs „Operator koparko-ładowarki” oraz odbycie stażu w zawodzie kucharz. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w wyniku którego otrzymał dotację w wysokości: w 2015 r. - 19 125 zł, w 2016 r. - 18 225 zł. Pozyskane dofinansowanie przeznaczone zostało na zatrudnienie asystenta rodziny. W 2015 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w którego pracach i tworzonych w jego ramach grup roboczych uczestniczą pracownicy OPS.

W 2015 r. Rada Gminy przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ruda-Huta na lata 2015 - 2020, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2017 oraz Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017. Ośrodek Pomocy Społecznej jest koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w tych dokumentach oraz odpowiada za ich monitorowanie i przedkładanie radzie gminy stosownych sprawozdań i informacji.

W roku 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej wdrożył ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Rodzina 500 plus). Wiązało się to z potrzebą zorganizowania miejsca pracy, przeszkolenia pracownika, sprawnego przyjęcia i rozpatrzenia wniosków o pomoc. Obecnie z tego świadczenia korzysta 361 rodzin, w których wychowuje się 607 dzieci.

W latach 2015-2016 OPS za pośrednictwem Agencji Rynku Rolnego przekazał bezpłatnie mieszkańcom gminy jabłka w ilości 54 ton.

Zakład Usług Komunalnych w Rudzie-Hucie po przekształceniu w spółkę prawa handlowego utrzymuje się z własnych przychodów, a wypracowane zyski inwestuje w zakup sprzętu, maszyn, narzędzi, a także remonty i modernizacje ujęcia wody, oczyszczalni, pomieszczeń garażowych, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, naprawy eksploatowanych maszyn i urządzeń. Większość działań Zakład Usług wykonuje na rzecz gminy i jej jednostek organizacyjnych, a także w miarę posiadania możliwości technicznych i organizacyjnych na potrzeby mieszkańców.

Spółka prowadzi głównie działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków z kanalizacji ściekowej, odbioru i wywozu odpadów z terenu gminy, wywozu ścieków beczkowitzem, sprzedaży piasku wraz z dowozem. Realizuje usługi utrzymania i zagospodarowania terenów zielonych, remontuje nieutwardzone drogi gminne, budynki świetlic, szkoły, buduje i remontuje chodniki i place

z kostki brukowej, wykonuje przyłącza wodne i kanalizacyjne, a zimą zajmuje się odśnieżaniem dróg gminnych.

Przez ostatnie lata z wypracowanych przez siebie środków finansowych Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. zakupił koparko-ładowarkę Caterpillar, ciągniki rolnicze Zetor 8540, Deutz Fahr, ładowacz czołowy, pług do śniegu, kosiarkę samojezdną, jednoosiową przyczepę rolniczą, wąż drogowy, prasę belującą, samochód Dacia Dokker van z przyczepką oraz dokonał wydatków związanych z utworzeniem kopalni piasku i modernizacją stacji wodociągowej.

Najważniejszą organizacją promującą sport jest w gminie Ruda-Huta LKS „Hutnik”. Stowarzyszenie prowadzi drużynę piłkarską seniorów oraz drużynę juniorskie. Corocznie w latach 2014-18 Hutnik był zasilany środkami z budżetu gminy. LKS poza prowadzeniem własnych drużyn w rozgrywkach współorganizował z GOK turnieje „Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w piłce nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta”.

Urząd Gminy jest powołany do pomocy wójtowi w wykonaniu uchwał Rady Gminy. Poza realizowaniem wyżej wymienionych inwestycji i uczestnictwem w większości działań od strony administracyjno-organizacyjnej urzędnicy z Rudy-Huty mogą się poszczycić także działaniami wykraczającym poza ich podstawowe obowiązki. W roku 2015 zgłosili chlubę gminy, dąb Bolko do ogólnopolskiego konkursu na drzewo roku i potrafili zmobilizować lokalną społeczność i zachęcić do głosowania internetowego, dzięki czemu Bolko zdobył tytuł Drzewo Roku 2015, zostawiając w pokonaniu polu m. in. słynną sosnę z Sokolicy. W kolejnym, 2016 r., Bolko został zgłoszony do konkursu na europejskie drzewo roku. W wyniku wielkiego wysiłku mieszkańców i oddania największej ilości głosów, jaką kiedykolwiek otrzymało w tym konkursie drzewo z Polski, udało się zająć wysokie, IV miejsce. Również z inicjatywy pracowników Urzędu Gminy zgłoszono gminę do konkursu firmy Nestle. Dzięki zachęceniu do głosowania mieszkańców i znalezieniu sojuszników także poza granicami gminy udało się pokonać głównego konkurenta, miasto i gminę Ryki i wygrać siłownię zewnętrzną złożoną z dziewięciu urządzeń do ćwiczeń.

Rada Gminy Ruda-Huta odbyła w czasie kadencji 2014-18 41 sesji, podczas których radni przyjęli 223 uchwały. Rada wspierała wójta w jego działaniach, współpracowała z sąsiednimi samorządami, m. in. podjęła w 2018 r. uchwałę o współpracy z gminą Hrubieszów w celu wspólnych obchodów jubileuszu 1000-lecia pobytu Bolesława Chrobrego na terenie tych dwóch gmin. Samorządowcy kontynuowali także współpracę z zaprzyjaźnionymi gminami na Ukrainie: Równu i Górka Połonka. Efektem tej współpracy były wyjazdy zespołów z gminy Ruda-Huta i ich występy na Ukrainie oraz rewizyty artystów ukraińskich.

Gmina wspierała finansowo i organizacyjnie działające na jej terenie Stowarzyszenie „Pod Zieloną Koniczynką” prowadzące przedszkole, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta oraz wędkarzy z Koła Wędkarskiego PZW „Sazan” w Rudzie-Hucie.

Dobra praca samorządu gminy Ruda-Huta została doceniona wynikami ogólnopolskich rankingów. Gmina stale utrzymuje się w czołówce Rankingu gmin wiejskich ZPP, w roku 2017 zajęła w nim 5. a w 2018 r. 6. miejsce. Od kilku lat gmina zajmuje 4. miejsce w rankingu energii odnawialnej. Nagrodę uzyskała również w konkursie EkoLider i otrzymała statuetkę za minimalizację zużycia paliw kopalnych i zastąpienia ich energią odnawialną.

Wszystkim, którzy przyczynili się do osiągnięć i sukcesów naszej gminy serdecznie dziękuję. Wszyscy tworzymy naszą gminę, bo gmina to ludzie, ogół jej mieszkańców.

Kazimierz Smal
Wójt Gminy Ruda-Huta

Lp	Nazwa zadania	Wartość	Kwota dofinansowania
2015			
1	Rozbudowa świetlicy gminnej w części garażowej w Żalinie	82 303,59 zł	-
2	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami rozpoczęta w 2014 r.	989 920,78 zł	428 098,00 zł
3	Budowa drogi Ruda-Łukówek - rozpoczęta w 2014 r.	549 800,64 zł	150 000,00 zł
4	Zagospodarowanie parku w Rudzie-Hucie - rozpoczęte w 2014 r.	102 705,00 zł	25 000,00 zł
5	Przebudowa drogi gminnej Chromówka-Marynin	240 759,00 zł	-
6	Modernizacja świetlicy w Gotówce	24 919,80 zł	-
7	Budowa oświetlenia hybrydowego w Rudzie-Hucie i Rudzie-Kolonii	45 805,95 zł	-
2016			
1	Przebudowa drogi gminnej w Żalinie	1 026 502,00 zł	653 163,00 zł
2	Przebudowa drogi gminnej w Gotówce	1308 504,98 zł	832 685,00 zł
3	Rozbudowa świetlicy w części garażowej w Żalinie	51 815,86 zł	-
4	Opracowanie dokumentacji technicznej budowy oczyszczalni ścieków	66 420,00 zł	-
5	Budowa drogi gminnej w Rudzie-Hucie, ul. Polna	294 043,89 zł	80 000,00 zł
6	Przebudowa i modernizacja Biblioteki – I etap opr. dokumentacji; zakończenie inwestycji w 2018 r.	50 061,00 zł	20 000,00 zł
7	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy ul. Szkolnej i Łącznej w Rudzie-Hucie	7 626,00 zł	-
8	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy dróg gminnych	11 000,00 zł	-
9	Utworzenie siłowni zewnętrznej w Rudce	10 578,00 zł	-
2017			
1	Ożywienie społeczno-gospodarcze Gminy Ruda-Huta dzięki rewitalizacji	38 971,50 zł	35 074,35 zł
2	Zagospodarowanie centrum Gminy Ruda-Huta	224 096,82 zł	110 042,00 zł
3	Przebudowa i modernizacja Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta (etap II)	1 663 748,32 zł	1 200 383,00 zł
4	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	10 486,37 zł	10 486,37 zł
5	Program edukacyjno-ekologiczny pn. „Dookoła Natury” dla dzieci i młodzieży realizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie	9 685,99 zł	4 787,99 zł
6	Przebudowa ul. Szkolnej i Łącznej w Rudzie-Hucie	289 778,61 zł	-
7	Modernizacja drogi w Rudzie-Hucie i Rudzie-Opalin	139 359,50 zł	50 000,00 zł
8	Przebudowa dróg w Rudzie-Hucie na działkach ewidencyjnych o nr 700, 698, 686, 674	387 878,79 zł	-
9	Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych realizowany przez Bibliotekę Publiczną	7000 zł	2 745,00 zł
2018			
1	„Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Ruda-Opalin”.	162.324,94 zł	-
2	„Ochrona walorów środowiskowych Gminy Ruda-Huta poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych związków do atmosfery – Etap II” - instalacja kolektorów słonecznych	2 308 394,49 zł	1 563 961,69 zł
3	„Ochrona walorów środowiskowych Gminy Ruda-Huta poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych związków do atmosfery – Etap II” dostawa i montaż kotłów na biomasę na terenie Gminy Ruda-Huta	779 974,92 zł	591 046,42 zł
4	„Budowa oczyszczalni ścieków w Gminie Ruda-Huta wraz z kolektorem doprowadzającym i odprowadzającym ścieki”	5 596 500,00 zł	1 998 757,00 zł
5	Przebudowa i modernizacja Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta (etap II)	2 700 000,00 zł	768 307,00 zł
6	Rozbudowa budynku administracyjnego Urzędu Gminy	2 237 192,64 zł	-

Ruszył montaż instalacji solarnych oraz pieców na biomasę

Projekt gminy Ruda-Huta, pomimo trudności prawnych niezależnych od samorządu, wszedł w fazę montażu instalacji u mieszkańców gminy.

W ramach projektu zostanie zainstalowanych 207 zestawów kolektorów słonecznych oraz 53 kotłów na biomasę, a dokładnie na pelet.

W ramach ogłoszonych przetargów wyłonione zostały firmy: SANITO Sp. z o.o., ul. Puławska 476, 02-884 Warszawa, która za kwotę 2 308 394,49 zł zainstaluje instalacje solarne, oraz firma INSTALCO Ryszard Bałka, ul. Kolejowa 1, 22-650 Łaszczów, która za kwotę 779 974,92 zł zobowiązała się do wymiany starych nieefektywnych pieców na nowoczesne kotły 5 klasy o najwyższej sprawności działania.

Zgodnie z umową podpisaną z Urzędem Marszałkowskim całkowite rozliczenie projektu ma nastąpić do 31 grudnia 2018 r.

Jest to kolejny projekt współfinansowany ze środków UE z zakresu energii odnawialnej, wcześniej realizowany był projekt polegający na instalacji 512 zestawów kolektorów słonecznych na budynkach mieszkańców gminy oraz obiektach użyteczności publicznej, następnie wyposażono 7 obiektów gminnych w zestawy pomp ciepła wykorzystujących energię geotermalną do ogrzewania budynków oraz ogrzewania ciepłej wody użytkowej.

Celem niniejszego projektu jest ochrona środowiska naturalnego oraz zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (OZE). W ramach projektu zostaną zamontowane zestawy kolektorów słonecznych (2, 3 i 4 panele) na budynkach mieszkańców gminy Ruda-Huta (związane z budynkiem mieszkalnym i wolnostojące): łącznie 207 zestawów (526 paneli) o mocy 0,6838 MW. Z zainstalowanych kolektorów słonecznych będzie korzystać ponad 700 osób. Ponadto w ramach projektu zostaną zainstalowane 53 kotły opalane biomasą (pelet) w tym 26 kotłów na biomasę o mocy 15 kW oraz 27 kotłów na biomasę o mocy 25 kW. Łączna moc kotłów to 1,065 MW. Zostanie zaktualizowana podstrona internetowa promująca odnawialne źródła energii – portal będzie wdrażał i promował rozwiązania, usługi i produkty czystej energii a także promował gminę, jako ośrodek czystej energii na obszarze preferencyjnym.

W ramach projektu zostanie także wykonany System TIK, który w swoich założeniach będzie m.in. zbierać i przechowywać w centralnej bazie danych informacje o instalacjach OZE, produkcji energii w poszczególnych instalacjach, monitorować pracę instalacji OZE i w razie konieczności powiadamiać określonych użytkowników systemu o nienormalnych stanach czy przerwach w pracy instalacji, zarządzać instalacjami (wprowadzanie do systemu nowych urządzeń, wprowadzania zmian ich właściwości, itp.), generować raporty dotyczące ilości wyprodukowanej przez określone grupy instalacji (np. wg rodzaju instalacji, lokalizacji), wizualizować rozmieszczenie instalacji na mapie, z możliwością symbolizacji wg rodzaju, mocy, itp.

Przedmiotowy projekt jest spójny z „Programem ochrony powietrza strefy lubelskiej”, którego celem jest poprawa jakości powietrza do poziomów dopuszczalnych i docelowych, m.in. poprzez ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez stworzenie i realizację systemu zachęt do ich likwidacji lub wymiany na niskoemisyjne.

Rezultaty: ilość instalacji – 260 szt. w tym: instalacje solarne 207, kotły na biomasę: 53, łączna ilość kolektorów – 526 szt., moc zainstalowana dla energii słonecznej: 0,6838 MW/rok, moc zainstalowana dla kotłów na biomasę: 1 065 MW, szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych: 850,47 ton CO₂/rok, produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE: 1 491,76 MWh/rok, dodatkowa zdolność wytwarzania energii: 1 748,80 MW.

Realizacja projektu bezpośrednio przyczynia się do zmniejszenia w gminie Ruda-Huta tzw. niskiej emisji, czyli szkodliwych substancji przedostających się do atmosfery w wyniku użytkowania urządzeń i instalacji grzewczych przez mieszkalnictwo indywidualne. Kolektory słoneczne są najmniej uciążliwe dla środowiska oraz nie podlegają też żadnym ograniczeniom środowiskowym. Ogromną zaletą energii słonecznej jest brak negatywnych konsekwencji dla środowiska podczas eksploatacji.

Wartość projektu: 3 131 284,11zł, kwota dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2 210 003,11 zł.

Grzegorz Mazurkiewicz

I etap modernizacji drogi w Rudzie-Opalinie

27 czerwca 2018 r. odebrane zostały roboty budowlane związane z realizacją I etapu modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Ruda-Opalin.

W ramach inwestycji wykonano: wymianę niestabilnego podłoża, koryto pod warstwę konstrukcyjną nawierzchni, podbudowę z gruntu stabilizowanego cementem i dwie warstwy podbudowy z tłucznia kamiennego. Modernizacji poddano odcinek drogi o dł. 0,394 km.

Wykonawcą, wyłonionym w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego, był Zakład Robót Drogowych i Budowlanych Tadeusz Horszczaruk, ul. Kolejowa 19, 22-200 Włodawa, który zrealizował roboty na łączną kwotę 162 324,94 zł brutto.

Odbioru, w obecności przewodniczącego Rady Gminy Ruda-Huta **Piotra Śliwy**, dokonali: zastępca wójta **Jarosław Walczuk**, inspektor nadzoru **Stefan Siemiak**, właściciel firmy **Tadeusz Horszczaruk** oraz pracownicy Urzędu Gminy Ruda-Huta: kierownik Referatu Rolnictwa Ochrony Środowiska i Gospodarki **Agnieszka Woszczevska** i **Grzegorz Mazurkiewicz**.

W kolejnym etapie wykonane zostaną dwie warstwy asfaltowe, zjazdy do pól oraz pobocza.

Na zmodernizowanie drogi pozyskano dofinansowanie od Marszałka Województwa Lubelskiego w wysokości 50 000 zł.

Grzegorz Mazurkiewicz

Wakacje pełne atrakcji

W lipcu i sierpniu 2018 r. na dzieci i młodzież czekało wiele atrakcji przygotowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

3 lipca 2018 r. w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii dzieci mogły wysłuchać opowieści o osobliwościach przyrodniczych. **Małgorzata Deneka-Angel**, kierownik Oddziału Terenowego w Chełmie Lubelskich Parków Krajobrazowych opowiedziała o Chełmskim Parku Krajobrazowym oraz obszarach Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Ruda-Huta. Na zakończenie pogadanki przeprowadzona została gra integracyjna z nagrodami, mająca na celu utrwalenie zdobytych podczas wykładu informacji.

5 lipca w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce przeprowadzono Konkurs Plastyczny „Bez Farb”. Jego uczestnicy mieli za zadanie stworzyć obraz związany z ekologią bez wykorzystania farb czy innych narzędzi służących do rysowania lub malowania. Młodzież wykazała się ogromną kreatywnością, tworząc swoje prace przy pomocy plasteliny, papieru kolorowego, materiału i wielu innych przedmiotów. Jedynym ograniczeniem była pomysłowość uczestników. Komisja w składzie: **Paulina Dąbrowska**, **Krzysztof Lewczuk** i **Marcin Nawrocki** przyznała punkty dla trzech osób za najciekawsze i najbardziej oryginalne prace plastyczne: I miejsce – **Błażej Baj** - 3 punkty, II miejsce – **Emilia Lewczuk** - 2 punkty, III miejsce - **Carmen Matuszyńska** - 1 punkt.

8 lipca młodzieży rowerzyści uczestniczyli w rajdzie z Rudy-Huty do Żalina, na II Piknik Rodzinny „Wiatrakowanie”. Po dotarciu do celu mogli wziąć udział we wszystkich przygotowanych przez organizatorów atrakcjach, czyli grach i zabawach oraz konkursach z nagrodami.

11 lipca, podczas spaceru po lesie Borek, młodzież mogła poznać drzewa oraz zwierzęta występujące na terenie Nadleśnictwa Chełm, prezentowane przez leśniczego. Przechadzka zakończyła się ogniskiem, rozpalonym w specjalnie przygotowanym do tego miejscu, gdzie uczestnicy mogli sobie upiec kiełbaski.

13 lipca w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii przedstawiciele Koła Łowieckiego nr 23 „Szarak” z Chełma opowiedzieli o znaczeniu myśliwych dla ekologii i ochrony przyrody. Uczestnicy spotkania dowiedzieli się, że członkowie koła łowieckiego, polując, eliminują chore i słabe osobniki a także walczą z kłusownictwem, chroniąc w ten sposób gatunki zagrożone. Dodatkowo myśliwi zajmują się dokarmianiem zwierząt oraz ochroną pól przed zwierzętami. Dzieci miały możliwość zadęcia w prawdziwy myśliwski róg.

19 lipca odbyły się warsztaty rzeźbiarskie pod wiatrakiem w Żalinie. Młodzież, po wcześniejszej przejażdżce rowerowej, miała okazję zobaczyć dzieła artysty rzeźbiarza **Andrzeja Suchockiego** oraz własnoręcznie wykonać rzeźbę w drewnie.

W nocy z 21 na 22 lipca w Rudce najodważniejsi uczestniczyli w szkoleniu survivalowym, podczas którego poznawali podstawowe zasady pozyskiwania i przygotowywania pożywienia na terenach niezamieszkałych. Wszystkie składniki były wcześniej pozyskane i przygotowane do obróbki. Młodzież uczyła się między innymi: przygotowywać rozpałkę, wykonywać możliwie najprostsze palniki na paliwo płynne, wypiekać podpłomyki i przygotowywać świeże, wysokowęglowodanowe masy owocowe, które na koniec ze smakiem zjedli. Całość szkolenia zakończyła się całonocnym biwakowaniem przy ognisku, a także

grami towarzyskim pod gwiazdzystym niebem.

24 lipca GOK zorganizował wyjazd do Lublina. Uczestnicy wycieczki zwiedzili Ogród Botaniczny UMCS. Dzieci obejrzały wiele ciekawych okazów roślinnych, trudnych do odnalezienia w środowisku naturalnym. Kolejnym punktem wycieczki było zwiedzenie jednego z największych skansenów w Polsce - Muzeum Wsi Lubelskiej, które jest położone w dolinie rzeki Czechówki. Muzeum gromadzi przedmioty związane z dawnym życiem wsi, dworów oraz miasteczek, ale też utrwała wiedzę na temat zwyczajów, obrzędów, tradycji i codziennej pracy ludzi minionej epoki. Uczestnicy wyjazdu bardzo chętnie wzięli udział w grze terenowej, polegającej na odnajdywaniu na terenie muzeum miejsc zaznaczonych na mapie. Zwycięskie grupy otrzymały od pracowników skansenu pamiątki i słodycze.

8 sierpnia w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii odbyło się szkolenie z zakresu segregacji odpadów. Uczestnicy wzięli udział w pogadance oraz szeregu gier i zabaw ruchowych, pogłębiających wiedzę na temat gospodarki odpadami i jej roli w ekologii.

23 sierpnia w Domu Kultury w Żalinie przeprowadzono konkurs kulinarny „EkoPotrawa”. Pod okiem zawodowego kucharza, **Łukasza Walczuka**, 23 uczestników konkursu przygotowało owocowe sałatki. Następnie komisja konkursowa w składzie: **Bogusława Smal**, **Łukasz Walczuk** i **Krzysztof Lewczuk** wybrała trzy najlepiej prezentujące się potrawy, przyznając ich twórcom: I miejsce - **Paulina Głaz**, II miejsce - **Kornelia Żugaj**, II miejsce - **Martyna Suchań**.

27 sierpnia w parku podworskim w Hniszowie dzieci i młodzież zdobywali wiedzę na temat roli drzew w życiu człowieka oraz negatywnych skutkach ich wycinki dla środowiska naturalnego. Po krótkiej prelekcji wygłoszonej przez pracownika Urzędu Gminy w Rudzie-Hucie **Krzysztofa Lewczuka** uczestnicy posadzili łącznie 24 drzewa, których zadaniem w przyszłości będzie ochrona dębu Bolko przed silnymi wiatrami. W wydarzeniu wzięło udział 18 uczestników programu.

28 sierpnia uczestnicy programu edukacyjno-ekologicznego „Poznajemy przyrodę” zostali zaproszeni do Parku Rekreacji ZOOM NATURY w Janowie Lubelskim. W tym niezwykłym miejscu czekały na nich laboratoria wiedzy oraz warsztaty tematyczne, a także egzotyczne zwierzęta. Na zakończenie każdy z uczestników mógł sprawdzić swoje umiejętności i zręczność w parku linowym, który dostarczył im szereg wrażeń i mnóstwo zabawy.

Iwona Matejuk

Antoine Jaccoud „Likwidacja” – spotkanie autorskie

1 lipca 2018 r. w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii gościł Antoine Jaccoud, autor utworu dramatycznego wystawianego przez Teatr OKO w sezonie 2016/2017 „Czekając na ptasią gripę, czyli pandemię”.

Podczas spotkania odczytany został utwór „Likwidacja” w tłumaczeniu **Jana Nowaka**. Sztuka utrzymana w tonacji absurdu i groteski, z tragedią w tle. **Antoine Jaccoud**, w swojej sztuce konfrontuje sielankową wizję wsi, gdzie zieleń pól, stogi siana, stodoła, chlew, tworzą idylliczny obraz ciężkiej pracy u podstaw, dzięki której świat żyje, je i ma się dobrze. Z drugiej strony, ukazuje wizję zagłady tego świata, przez „progres” jaki dotknął miasta i ich mieszkańców.

Reżyserii podjął się **Marcin Woszczewski** i Teatr „OKO”. W obsadzie zobaczyliśmy: **Paulinę Dąbrowską**, **Agnieszka Woszczewską**, **Marcina Nawrockiego**, **Marcina Woszczewskiego**, **Mirosława Majewskiego** oraz **Patryka Połajdowicza**.

Iwona Borodej

Zakończenie wakacji 2018

30 sierpnia 2018 r. w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii odbyło się zakończenie wakacji połączone z podsumowaniem programu edukacyjno-ekologicznego dla dzieci i młodzieży pt. „Poznajemy przyrodę”. Nagrody i upominki uczestnikom wręczyli wójt gminy Ruda-Huta Kazimierz Smal i jego zastępca Jarosław Walczuk.

Uczestnicy za udział w każdym wakacyjnym działaniu otrzymywali po jednym punkcie. Była też możliwość zdobycia dodatkowych punktów w dwóch konkursach: plastycznym „Bez Farb” oraz kulinarnym „EkoPotrawa”.

W klasyfikacji końcowej przyznano nagrody w dwóch kategoriach wiekowych: kategoria do 10 roku życia: I miejsce – **Błażej Baj** – 14 punktów, II miejsce **Emilia Lewczuk** – 13 punktów, III miejsce – **Kornelia Żugaj** – 10 punktów. Kategoria powyżej 10 roku życia: I miejsce – **Paulina Głaz** – 13 punktów, II miejsce – **Carmen Matuszyńska** – 12 punktów, III miejsce – **Aleksandra Honory** – 11 punktów. Każdy uczestnik programu „Poznajemy Przyrodę” otrzymał wyprawkę szkolną.

Założeniem projektu współfinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, było przedstawienie pozytywnych walorów środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu oraz podniesienie świadomości w zakresie dbania o środowisko.

Barbara Humeniuk

Teatry OKO i MMS Na dziedzińcu w Jarosławiu

W dniach 6–8 września 2018 r. Teatr OKO wraz z nowo powstałym Teatrem MMS uczestniczyli w VIII Jarosławskim Przeglądzie Teatralnym „Na dziedzińcu”.

Tegoroczna edycja była wyjątkowa dla uczestniczącego w tym wydarzeniu po raz szósty Teatru OKO, ponieważ *Na dziedzińcu* aktorzy pożegnali spektakl *NIE*. Ciekawostką zaś jest, że uczestnicy jarosławskiego festiwalu jako pierwsi mieli okazję poznać i obejrzeć debiut sceniczny Teatru MMS. Teatr MMS powstał 6 sierpnia 2018 r., a w jego skład wchodzi: **Marcin Woszczewski**, **Marcin Nawrocki** i **Szymon Woszczewski**, w skrócie MMS. W Jarosławiu zaprezentowali pokaz zatytułowany „To się okaże”. MMS określa swój styl jako improwizacyjne produkcje teatralne.

Marcin Nawrocki

Teatralny Piątek 014

28 września 2018 r. odbył się pierwszy Teatralny Piątek w nowym sezonie. W Domu Kultury w Rudzie-Kolonii Teatr Plaster z Jarosławia przedstawił monodram *Być szczęśliwym* w wykonaniu Mileny Piejko.

Spektakl w reżyserii **Pawła Sroki** pokazuje reakcję na przemoc, deptanie godności osobistej drugiego człowieka, przechodzenie obojętnie obok ludzkiej krzywdy. Skłania widza do przemyśleń. Scenariusz powstał na podstawie *Książka wszystkich rzeczy* Guusa Kuijera w tłumaczeniu Jadwigi Jędryas.

Już dziś Gminny Ośrodek Kultury zaprasza na kolejny Teatralny Piątek, 26 października na spektakl „Kaziuk Kirelejson” w wykonaniu Jerzego Kałduśa. Szczegółowe informacje pojawiają się na www.gok.ruda-huta.pl.

Marcin Nawrocki

Narodowe Czytanie „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego

18 września 2018 r. w parku w centrum Rudy-Huty można było posłuchać fragmentów powieści „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego, lektury tegorocznego Narodowego Czytania.

Dla publiczności czytali: zastępca wójta gminy Ruda-Huta **Jarosław Walczuk**, **Maria Wróblewska** z Koła Literackiego „za rudzianej ściany”, **Monika Różańska** z Zakładu Usług Komunalnych sp. z o.o., **Marta Walczuk** z Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta oraz uczniowie: **Mateusz Szwalikowski**, **Kinga Anasiewicz**, **Karolina Szwalikowska** i **Michał Kochoń**.

„Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego to powieść społeczno-polityczna, wydana w 1924 r. Pisarz ukazał w niej obraz początków niepodległej Polski i społeczeństwa polskiego. Zwrócił uwagę zarówno na chęć odbudowy państwa, ale też na błędy i zaniechania.

Akcja „Narodowego Czytania” została zainicjowana w 2012 r. Jej celem jest propagowanie kultury narodowej i zachęcenie Polaków do częstszego sięgania po książki. Co roku we wrześniu czytany jest inny utwór z literatury polskiej. Do tej pory odbyło się 7 edycji „Narodowego Czytania”, podczas których prezentowano: „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, „Zemstę” Aleksandra Fredry, „Ogniem i mieczem” Henryka Sienkiewicza, „Lalkę” Bolesława Prusa, „Quo va-

dis” Henryka Sienkiewicza, „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego oraz w 2018 roku „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego.

Marta Kordas

II Piknik Rodzinny „Wiatrakowanie” w Żalinie

8 lipca 2018 r. odbył się w Żalinie II Piknik Rodzinny „Wiatrakowanie”. Miejscowe Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich oraz Ochotnicza Straż Pożarna przygotowali uczestnikom na ten dzień wiele sportowych atrakcji. Nie zabrakło też regionalnych przysmaków.

Podczas imprezy prowadzonej przez **Annę Nadolską** i **Piotra Maksymiuka**, całe rodziny współzawodniczyły w konkurencjach sportowych „na wesoło”: biciu rekordu w rzucie gumofilcem sołtysa, konkurencji traktorowej, toczeniu beli siana, nawlekaniu tytoniu, przeciąganiu tira, rzucie ziemniakiem do wiadra z wodą, biegu w alkoogłach, biegu w workach, łowieniu szyszek w basenie strażackim.

Uczestnicy pikniku mogli spróbować potraw wykonanych przez panie z KGiGW, zaś sołtys Żalina **Wiesław Szakuła** osobiście serwował kiełbaski, szaszłyki i karkówkę z grilla. Imprezami towarzyszącymi były: wystawa traktorów i maszyn rolniczych przygotowana przez miejscowych gospodarzy oraz rajd rowerowy „Ekorajd” dla dzieci i młodzieży zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie w ramach projektu „Poznajemy przyrodę”

Zwycięzcą konkursu na najciekawsze hasło reklamujące Wiatrakowanie, już drugi rok z rzędu, został **Antoni Borodej**.

Najwyższe miejsca w konkurencjach sportowych zajęli: bicie rekordu w rzucie gumofilcem sołtysa: I miejsce – **Krzysztof Fas**, II

– **Andrzej Michałuś**, III – **Sławomir Sawicki**. Konkurencja traktorowa: I miejsce – **Dariusz Stawarek**, II – **Michał Kochoń**, III – **Piotr Bądaruk**, toczenie beli siana: I miejsce – **Krzysztof Wawron**, II – **Robert Gaik**, III – **Arkadiusz Walczuk**, nawlekaniu tytoniu: I miejsce – **Katarzyna Kozłowska**, II – **Małgorzata Fas**, III – **Izabella Dołchaniuk**, przeciąganie tira: I miejsce – drużyna OSP w składzie: **Ryszard Lenkiewicz**, **Krzysztof Wawron**, **Władysław Brakarz**, **Daniel Borowik**, **Arkadiusz Baj**, **Miroslaw Żerebecki**, **Łukasz Książek**, **Tomasz Szakuła**, **Arkadiusz Walczuk**, **Łukasz Kościelecki**, II miejsce drużyna w składzie: **Krzysztof Trochimiuk**, **Wiesław Walczuk**, **Jerzy Walczuk**, **Tomasz Kozłowski**, **Robert Gaik**, **Mateusz Olchowski**, **Mariusz Maceńko**, **Patryk Charkot**, **Adrian Charkot**, **Rafał Głuszcak**, rzut ziemniakiem do wiadra z wodą: I miejsce **Kinga Bondaruk**, II – **Konrad Jędraszko**, III – **Anna Kozłowska**, bieg w alkoogłach: I miejsce – **Krzysztof Wawron**, II – **Krzysztof Trochimiuk**, III – **Arkadiusz Walczuk**, bieg w workach: I miejsce drużyna: **Wiktoria Dudek**, **Oliwier Kotowski**, **Angelika Dubij**, II drużyna

na: **Joanna Fas**, **Krzysztof Fas**, **Martyna Fas**, III drużyna: **Anna Kozłowska**, **Aleksandra Szybista**, **Kinga Bondaruk**, łowienie szyszek w basenie OSP: I miejsce – **Anna Kozłowska**, II – **Wiktoria Gołębiowska**, **Bernada Niemczuk**, III – **Kamil Charkot**, wesoła sztafeta: I drużyna: **Robert Gaik**, **Jolanta Dyjakowska**, **Jerzy Walczuk**, II drużyna: **Arkadiusz Walczuk**, **Krzysztof Trochimiuk**, **Wiesław Walczuk**, III drużyna: **Anna Kamyszek**, **Katarzyna Kozłowska**, **Tomasz Kozłowski**.

Iwona Borodej

Sołectwa rozdysponowały środki funduszu sołectkiego na 2019 r.

We wrześniu 2018 r. w każdym sołectwie gminy Ruda-Huta odbyły się zebrania wiejskie, na których mieszkańcy uchwalili wnioski o przeznaczeniu zagwarantowanych sołectwom środków z funduszu sołectkiego na 2019 r.

Sołectwa Ruda-Opalin, Karolinów, Poczekajka zdecydowały się dalej kontynuować rozbudowę i modernizację świetlic wiejskich oraz terenów wokół nich. Leśniczówka rozdzieliła

swoje środki na kilka zadań, m. in.: doposażenie świetlicy, organizację Dnia Leśniczówki, zagospodarowanie terenu wokół byłej szkoły oraz zakup motopompy dla Ochotniczej Straży Pożarnej. Gotówka zaplanowała prace remontowo-budowlane w świetlicy oraz zagospodarowanie placu wokół niej. W sołectwie Hniszów mieszkańcy doposażą świetlicę wiejską w sprzęt do ćwiczeń oraz piec do ogrzewania. W Jazikowie, Chromówce i Gdoli, wzorem lat poprzednich, środki zostaną wykorzystane na remonty i utrzymanie dróg gminnych. Sołectwo Rudka przystąpi do budowy kolejnego oświetlenia ulicznego. Miesz-

kańcy sołectwa Zarudnia będą kontynuować remont świetlicy, doposażają ją w stoły i ławki, zakupią metalowy garaż, a za część środków wyremontują drogi gminne. W sołectwie Ruda-Huta mieszkańcy zdecydowali o dalszej rozbudowie zaplecza socjalnego na stadionie w Rudzie-Hucie. Żalin wybuduje plac zabaw z siłownią zewnętrzną, po raz kolejny zorganizuje festyn „Wiatrakowanie” oraz wyremontuje część dróg gminnych. Natomiast mieszkańcy sołectwa Dobryłów rozdzielili środki między remonty dróg gminnych i dalszy remont świetlicy wiejskiej.

Ewa Huzar

Święto wsi Równo

15 lipca 2018 r. delegacja z gminy Ruda-Huta uczestniczyła w uroczystości *Deń Seła* w ukraińskiej, nadbużańskiej, gminnej miejscowości Równo (ukr. Рівне). Uroczystość, ze względu na deszczową pogodę, odbyła się w miejscowym Domu Kultury.

Rozpoczęto ją odśpiewaniem hymnu Ukrainy. Wójtowi **Włodzimierzowi Kriżukowi** przekazano symbol dostatku – chleb, pięknego korowaja, pod koniec uroczystości podzielonego między obecnych. Prezentowano osiągnięcia gminy, która od 2017 roku, po reformie administracyjnej została powiększona. Utworzono ją z pięciu mniejszych: Huszcza, Połapy, Smolary, Zabuże, Równo.

Wielu mieszkańców, za osiągnięcia i osobisty wkład, zostało wyróżnionych dyplomami i upominkami.

Nie zapomniano o ofiarach trwającej wojny, dedykując im, odpowiednią pieśń i podniosły utwór muzyczny. Pamięć o nich uczczono minutą ciszy.

Uroczystości towarzyszyły pieśni ludowe i współczesne. Wykonywały je miejscowe zespoły ludowe, miejscowi soliści. Ciekawym, satyrycznym fragmentem, pt. *Wania i Mania*, wykonanym przez zawodowe aktorki z udziałem lalek, była prezentacja wewnętrznych stosunków i stosunków na linii gmina i jednostki nadrzędne.

Uczestnicy uroczystości mieli możliwość obejrzenia wystawy rękodzieła,

miejscowych malarzy, rzeźbiarzy i hafciarek.

W uroczystości uczestniczyli miejscowi i rejonowi deputowani (radni), przedstawiciele jednostek nadrzędnych, tutejsi i okoliczni mieszkańcy. Sala wypełniona była po brzegi.

Z racji tego święta, wjeżdżających na teren Równa witało duże, czerwone serce i napis *Kocham Równo*.

Antoni Franecki

Dzień Patrona Szkoły Podstawowej

25 września 2018 r. w Szkole Podstawowej im. por. Zbigniewa Twardego ps. „Trzask” w Rudzie-Hucie obchodzono Dzień Patrona.

Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele parafialnym w Rudzie-Hucie, w której licznie uczestniczyła społeczność szkolna i zaproszeni goście.

Prezes **Jan Markowski** oraz członkowie Chełmskiego Środowiska Żołnierzy 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, rodzice i uczniowie obejrzeni i wysłuchali część artystyczną szkolnej akademii, poświęconej upamiętnieniu zasługi por. Zbigniewa Twardego oraz żołnierzy AK walczących o wolną Ojczyznę.

Nie brakowało w niej wzruszających pieśni wojskowych, wierszy patriotycznych i opowieści o faktach z życia Zbigniewa Twardego w wykonaniu uczniów klas 5. W ten sposób uczniowie okazali szacunek i uczcili pamięć patrona.

Wszechstronność i humanistyczna postawa, to tylko niektóre cechy por. Zbigniewa Twardego, które budzą podziw i stanowią inspirację dla młodego człowieka. Doświadczenia

27. WDP AK niech będą zachętą dla wszystkich do działań na rzecz ojczyzny w warunkach pokoju, o który żołnierze ci walczyli w czasie II wojny światowej.

Anna Bartoszevska

Święto Dziękczynienia za plony

16 września 2018 r. w zborze Kościoła Zielonoświątkowego w Hniszowie miała miejsce uroczystość dziękczynna za plony.

Wzięli w niej udział pastory oraz liderzy z delegacjami z okolicznych zborów z Chełma, Białopola, Siedliszcza nad Wieprzem, Krasnegostawu, Włodawy, Kościoła Chryścijan Baptystów z Rudki oraz grupa wokalnno-muzyczna ze zboru w Dubiczach Cerkiewnych na Podlasiu. W uroczystości uczestniczyli również mieszkańcy Hniszowa i okolic.

Kazanie okolicznościowe na temat wiary wygłosił pastor z Terespoła **Mirosław Zabłocki** w oparciu o tekst Słowa Bożego z Dziejów Apostolskich, rozdział 27. Podkreślał, że prawdziwa wiara wyraża się osobistą relacją z Bogiem, która jest pomocna, by przechodzić przez różne trudności, mogące pojawić się w życiu człowieka. Na tę okoliczność recytowany był też wiersz oraz śpiewane pieśni.

Punktem kulminacyjnym święta była modlitwa dziękczynna za plony ziemi oraz wszystkie dobrodziejstwa, którymi Bóg nas codziennie obdarza. Modlitwę prowadzili pastory oraz liderzy wspólnot zborowych. Nabożeństwo prowadził miejscowy pastor **Ryszard Wołoszczuk**. Przybyłym dziękował za wspólne świętowanie. Po uroczystości zaproszono wszystkich na poczęstunek. W święcie dziękczynienia wzięło udział ponad 150 osób.

Ryszard Wołoszczuk

OGŁOSZENIE!

W Bibliotece Publicznej Gminy Ruda-Huta są do nabycia okolicznościowe pocztówki z okazji 1000-lecia pobytu Bolesława Chrobrego w Hniszowie. Zapraszamy serdecznie!

Gmina Ruda-Huta
pełnia energię!

1000 lat
po pobycie Bolesława Chrobrego w Hniszowie

Dąb Bolko – odpocznij w cieniu legendy

Umiem pływać

Od 12 marca do 18 czerwca 2018 r. 42 uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie realizowało dwudziestogodzinny kurs nauki pływania. Zajęcia realizowane były przez Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu we Włodawie, a wynikały z przystąpienia Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie do ministerialnego programu „Umiem pływać”.

Głównymi celami zajęć były: upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, nabycie przez nie podstawowych umiejętności pływania, profilaktyka przeciwdziałania i korygowanie wad postawy, zapobieganie zjawiskom patologii sportowych, w tym alkoholizmowi oraz uczenie bezpiecznego korzystania ze zbiorników wodnych. Zajęcia w ramach projektu powszechnej nauki pływania dały uczniom możliwość nabycia podstawowych umiejętności pływania oraz stworzyły okazję do rozwijania i podnoszenia sprawności

fizycznej. Zachęcano uczniów do systematycznego uprawiania sportu w czasie wolnym od nauki oraz do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia.

Anna Bartoszevska

Pielgrzymka na Jasną Górę

1 i 2 lipca 2018 r. nauczyciele ze Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie uczestniczyli w 81. Ogólnopolskiej Pielgrzymce Nauczycieli i Wychowawców na Jasną Górę. Tegoroczna pielgrzymka przebiegała pod hasłem: „W służbie Bogu i Ojczyźnie”.

Słowa te nawiązują do obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. W historii Polski nie brakuje osób, które były wzorem prawidłowego kształtowania sumień młodego pokolenia. Należały do nich m.in. św. Jan Paweł II, Prymas Tysiąclecia Kardynał Stefan Wyszyński oraz błogosławiona Natalia Tułasiewicz, która uczyła przed wojną języka polskiego w poznańskich szkołach gimnazjalnych. To z ich dorobku powinni czerpać wszyscy pedagodzy. U stóp Matki Najświętszej nauczyciele dziękowali za miniony rok szkolny i prosili o potrzebne łaski na dalszy czas wytężonej pracy.

Agnieszka Tulikowska-Sawicka

100-lecie OSP i zawody powiatowe w Żalinie

22 września 2018 roku w Żalinie obchodzono 100-lecie działalności jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Żalin połączone z Powiatowymi Zawodami Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

Obchody jubileuszu 100-lecia rozpoczęto mszą świętą celebrowaną przez kapela strażaków ks. **Łukasza Bogutę** w żalińskiej kaplicy. Jednostka została odznaczona Złotym Znakiem Związku, zaś wielu druhów i drухen odznakami „Strażak Wzorowy”. Najstarsi drухowie oraz przedstawicielki Kobiecej Drużyny Pożarniczej w Żalinie funkcjonującej w latach 1963 - 1966 otrzymali listy gratulacyjne od prezesa Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP druha **Mariana Starownika**. Na ręce prezesa Ochotniczej Straży Pożarnej w Żalinie druha **Wiesława Szakuły** wręczyli listy gratulacyjne: wójt gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**, radny Sejmiku Województwa Lubelskiego **Adam Rychliczek** w imieniu marszałka województwa lubelskiego, zastępca Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej bryg. **Artur Rutkowski** oraz drухna **Agnieszka Pro-**

kopowicz reprezentująca Zarząd Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Lublinie.

Po uroczystych obchodach 100-lecia odbyły się zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. Jednak ze względu na złe warunki pogodowe i zachowanie bezpieczeństwa rozegrane zostały tylko ćwiczenia bojowe bez sztafety pożarniczej. W zawodach uczestniczyło 9 drużyn, w tym 4 dziewczęce. Najlepszą drużyną wśród dziewcząt okazała się Wierzbica, drugie miejsce zdobyły dziewczęta z Rudy, drużyna z Sawina zajęła trzecie miejsce. Wśród drużyn chłopięcych pierwsze miejsce zajęła MDP z Sycyna, na drugim miejscu uplasowała się drużyna gospodarzy, trzecie miejsce zdobyła drużyna ze Strupina Dużego. Zawody przeprowadziła komisja sędziowska powołana przez Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie. Wszystkie drużyny otrzymały nagrody wręczone przez prezesa Zarządu Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Chełmie druha **Kazimierza Smala**, zastępcę Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie oraz wójta gminy Wierzbica **Andrzeja Chrzęstowskiego**.

Ewa Huzar

Wyżyna Teatralna 2018

W dniach 2-5 sierpnia 2018 r. w CKiR w Rudce odbyła się XI edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna. Przebiegła ona pod hasłem „Pieniądze i Sława”.

Pierwszego dnia zaprezentowali się gospodarze, czyli Teatr OKO, spektaklem pt. „NIE”. Następnie całe Centrum Kultury w Rudce zamieniło się w Los Angeles, a Wyżyna w Hollywood, w nawiązaniu do hasła edycji. Na czerwonym dywanie zaprezentowały się gwiazdy sceny teatralnej, filmowej czy muzycznej, a to wszystko dzięki uczestnikom oraz widzom festiwalu, którzy przebrali się za te postacie. Po inauguracji w iście hollywoodzkim stylu na scenie wystąpiły: Teatr NOTOCO z Kraśnika i Teatr Pierwszego Kontakt z Lublina. Dzień zakończył się koncertem zespołu „BARDARK” z Chełma, na którym odbyła się premiera ich nowego teledysku.

W kolejnych dniach na scenie można było zobaczyć: **Przemysława Gąsiorowicza** z Teatru im. Osterwy w Lublinie, **Adama Sokolnickiego** z Głębokiego, **Jerzego Kałdusią** z Lublina, Teatr Krzesiwo z Warszawy, Fundację Banina z Lublina, Teatr Banalia z Rzeszowa, Teatr Straszylek z Ulanu-Majoratu, Teatr Poławiacze Peret z Lublina, Teatr Poezji z Łukowa, Teatr Małych Form Sylaba z Białej Podlaskiej. Na wyróżnienie zasługuje Teatr OSP Ruda, który trady-

cyjnie zaprezentował cieszący się niezwykłą popularnością „Performance Piana”

Ważnym elementem tego festiwalu są warsztaty teatralne, które odbywały się od piątku do niedzieli i zostały zakończone pokazami powarsztatowymi ostatniego dnia festiwalu. Prowadzili je: **Przemysław Gąsiorowicz**, **Henryk Kowalczyk**, **Agnieszka Wilecka**, **Bartłomiej Miernik** oraz **Damian Grzywna**.

Wyżyna Teatralna ponownie przyciągnęła teatry z całej Polski oraz tłumy widzów. Przyszła edycja odbędzie się w dniach 1-4 sierpnia 2019 r.

Marcin Nawrocki

Regionalista Antoni Franecki odznaczony

19 sierpnia 2018 r., podczas XIV Bolkowania, odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego został wyróżniony regionalista gminy Ruda-Huta Antoni Franecki. Odznakę wręczyli: starosta chełmski Piotr Deniszcuk oraz wójt gminy Ruda-Huta Kazimierz Smal.

Antoni Franecki jest emerytowanym nauczycielem. Oprócz pracy zawodowej zawsze był i jest nadal bardzo zaangażowany społecznie w życie gminy Ruda-Huta i okolic. Skupia się szczególnie na historii gminy oraz powiatu chełmskiego. W swojej wieloletniej pracy dociera do dokumentów dotyczących gminy Ruda-Huta w archiwach, bibliotekach i domach prywatnych. Wszystkie te materiały skrupulatnie archiwizuje w jego domowym archiwum.

Od 2006 r. rozpoczął publikowanie artykułów historycznych w „Przeglądzie Wydarzeń w gminie Ruda-Huta”. Prace tę kontynuuje do dzisiaj. W każdym numerze ukazuje się artykuł dotyczący dziejów gminy.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat zostały opublikowane trzy jego książki: w 2009 roku - *Ślady dziejów gminy Ruda-Huta* - monografia gminy, historia poszczególnych miejscowości, 2013 - *Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Kamieńskiego w Rudzie-Hucie* - historia szkoły, roczne zestawienia uczniów poszczególnych klas, działalność szkoły, biografia patrona szkoły, 2016 - *Powstanie styczniowe 1863-1864 na terenie dzisiejszej gminy Ruda-Huta* - jest to opis bitew powstania styczniowego, które miały miejsce na obecnym terenie gminy Ruda-Huta. Publikacja została wydana z okazji odsłonięcia w gminie Ruda-Huta pomników pamięci powstańców styczniowych. Od wielu lat współpracuje i publikuje swoje artykuły w *Roczniku Chełmskim* wydawanym przez Stowa-

rzyszenie Rocznik Chełmski, Chełmską Bibliotekę Publiczną oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie. Współpracuje również z regionalistami i historykami z powiatu chełmskiego.

Dzięki pracy i codziennemu zaangażowaniu Antoniego Franeckiego, mieszkańcy poznali historię tego regionu. Jego zasługi dla gminy Ruda-Huta są nieocenione, gdyż zebrane przez niego informacje i dokumenty, napisane i opublikowane książki i artykuły stanowią niezwykle cenne źródło informacji, pozwalające zachować jej tożsamości.

Marta Kordas

Dzień Sąsiada w sołectwie Ruda-Opalin

28 lipca 2018 r. w sołectwie Ruda-Opalin mieszkańcy, wspólnie z sołtysem Markiem Dyciem zorganizowali spotkanie pod nazwą „Dzień Sąsiada”. Uczestniczyło w nim 40 osób, w tym dzieci.

Na tę okazję panie upiekły ciasta, zakupiono kiełbasę i napoje, rozpalono ognisko. Podsumowano wspólne działania i podziękowano wszystkim, którzy angażują się w społeczne prace na rzecz sołectwa Ruda-Opalin: Stanisławowi Miształowi, Ryszardowi Leszczyńskiemu, Jerzemu Michowi, Henryce, Jerzemu i Pawłowi Jaskółom, Barbarze i Bogumiłowi Szpyrkom, Jolancie i Edwardowi Gierunom, Danucie, Wiesławowi i Danielowi Sławińskim, Marii Głot, Krystynie Farbickiej, Bartoszowi Klocowi, Mirosławowi Duchnickiemu i Stanisławie Dyc.

Marek Dyc

Spotkanie z uczestnikami rajdu dookoła Polski

3 sierpnia 2018 r. przedstawiciele władz gminy Ruda-Huta spotkali się z uczestnikami XX Raciborskiego Rajdu Rowerowego Dookoła Polski.

Biorący udział w rajdzie rowerzyści pokonali około 3,5 tys. km w okresie 1 lipca – 15 sierpnia 2018 r. Podczas 31. etapu przejechali przez gminę Ruda-Huta. Na granicy gminy zostali przyjęci przez reprezentanta miejscowej grupy rowerowej Ruda-Team Krzyszofa Opasa oraz sołtysa i radnego Marka Dycia. Przy urzędzie gminy cyklistów przywitani: przewodniczący Rady Gminy Piotr Śliwa, zastępca wójta Jarosław Walczuk i sekretarz gminy Marek Słupczyński. Podczas krótkiego wypoczynku w altance obok urzędu wójt Walczuk krótko zaprezentował gminę Ruda-Huta i rozdał materiały promocyjne. Po skromnym poczęstunku uczestnicy rajdu wraz z członkami Chełmskiej Grupy Rowerowej, którzy wyjechali im naprzeciw, wyruszyli w dalszą trasę, kierując się w stronę Chełma.

Paweł Maśluch

XIII Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w piłce nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta

W dniach 14-15 lipca 2018 r. na boisku Orlik w Rudzie-Hucie 13 drużyn piłkarskich zmierzyło się w XIII Wakacyjnym Turnieju Dzikich Drużyn w piłce nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta.

W kategorii wiekowej do 16 lat wyniki ukształtowały się następująco: I miejsce

– Rosomaki Dorohusk, II miejsce – UKS od Wieśniaka do Kozaka, III miejsce – Dzikie Kabanosy. Tytuł króla strzelców otrzymał Paweł Tarasek z drużyny Rosomaki Dorohusk, który w trakcie turnieju 4 razy umieścił piłkę w bramce. Najlepszym bramkarzem uznany został Mateusz Łokiński, najlepszym zawodnikiem Gabriel Pytel.

Czołowe miejsca w kategorii wiekowej powyżej 16 lat zdobyły drużyny: I miejsce

– OSP Żalin, II – Janusze Futbolu Ruda-Huta, III – Marne Szanse Chełm. Tytuł króla strzelców otrzymał Andrzej Olender z drużyny Marne Szanse Chełm, który w trakcie turnieju 7 razy umieścił piłkę w bramce. Najlepszym bramkarzem uznany został Ryszard Lenkiewicz, najlepszym zawodnikiem Paweł Mazur. Rozgrywki sędziował Krzysztof Czerniakiewicz.

Iwona Matejuk

Historia w Lasach Żalińskich

„Księża Dolina”

Lasy Żalińskie to wielki, odwieczny kompleks leśny, przylegający od północy do Bagna Serebryskiego, położonego na północny-wschód od Chełma. Lasy są w większości podtopione. Występują tu miejsca nieco wystające nad poziom bagna, w staropolskim języku zwano je ostrowami, czyli wyspami, a z powodu tajemniczości, uroczyskami. Wiele z tych miejsc przez cały rok było niedostępnych. Niektórzy okoliczni mieszkańcy znali przejścia do wielu z nich, wśród gąszczu, zarosli. O tych miejscach krążyły w okolicy często różne wymyślne opowieści, związane z najgorszymi zdarzeniami. Zdarzyło się tu jednak coś, co przeszło do historii kościoła grekokatolickiego - unickiego i historii Ziemi Chełmskiej.

Od wieków na Ziemi Chełmskiej mieszkali unicy. Ostoją wiary była dla nich Góra Chełmska i Jej Królowa – Matka Boska Chełmska zw. Chełmogórską, Siewną. Od stuleci spotykali się z Nią podczas poświęconego Jej odpustu, 8 września każdego roku, zw. odpustem Matki Boskiej Siewnej. Odbывał się on na Chełmskiej Górze. Przybywali nań z bliższej i dalszej okolicy, pieszo, konno, wozami. Po uroczystości wracali duchowo „odświeżeni”. Ochoczo, z zapałem i nadzieją na lepszy czas zabierali się do pracy - siewu zbóż. Stąd Matka Boska Siewna. Losy historycznej Ziemi Chełmskiej tak się potoczyły, że znalazła się ona pod zaborem rosyjskim. Zaborca podejmował niewybredne działania. Ich celem było wynarodowienie Polaków, zatrata języka polskiego, przeciągnięcie unitów na prawosławie. W roku 1885 władze zaboru zabroniły organizacji dorocznego, tradycyjnego odpustu na Górze Chełmskiej. *Góra Chełmska - ten dom Złoty, w którym przechowywała się największa świętość nadbużańskiego ludu – stała się niedostępna i zamknięta dla tych, którzy pozostali wiernymi wierze katolickiej, wierze swoich ojców i dziadów....* Unicy podjęli działania. Postanowiono w tajemnicy przed władzami odbyć święto – złożyć hołd Pani Chełmogórskiej. Mówili unicy – urządzimy sobie... *fest w takiej świątyni, gdzie strop - sklepienie opiera się o tron Najwyższego, o prawdziwe niebieskie gwiazdy...* Wybrano miejsce w Lasach Żalińskich, między Brzeźnem, Świerżami i Żalinem, na ostrowie... *plywa to straszliwe uroczysko, tworzące bezdenny dół, zw. „Księżą Doliną” lub „Księżym Dołem...*, do którego prowadziło tajemnicze przejście i tam odbył się 8 września 1885 r. taki odpust.

Wiele tygodni wcześniej do wsi i osad docierali posłańcy z wieścią – hasłem „będzie wesele” i informowali o przygotowaniach, miejscu i terminie uroczystości. W tajemnicy przekazywano wieści z ust do ust.

W przeddzień do „Księżej Doliny” przybywali „wierni” i „oporni”. Konie i wozy zostawiali w sąsiednich wsiach, aby się nie zdradzić. Sami pod opieką wtajemniczonych przewodników, pod osłoną księżycowej nocy, przychodzili na miejsce „Festu”. W świetle księżycy, do zgromadzonych, pod wielkim dębem wyszedł starzec – pustelnik. Po chwili z jego ramion spadła sukmana. Zgromadzeni ujrzeli zakonnik w habitacie bazylianina. Z jego ramion zwiisała stuła, na piersiach wisiał krzyż. Zaskoczony tłum runął na kolana. Zakonnik wstąpił na sterczący pień. Odwrócił się do obecnych, zawołał silnym jeszcze głosem: *Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!... Na wieki wieków!... Amen* – zakończył. Wzniósł ręce do Pana Zastępów – modlił się głośno. Po chwili, nad wciąż klęczącymi, uczynił znak krzyża. Twardym i doniosłym głosem powiedział: *Błogosławie Was, bracia i siostry i nasze święte dzieło, w imię Ojca i Syna i Ducha świętego. Amen. Wezbrała pierś ludzka z nadmiernego przepływu uczuć... Wstrząsnęła się dusza ludzka... Po policzkach zahartowanych kmięci posypały się łzy jak grad, łzy radości i smutku zarazem, łzy ukojena i żalu. Rozpoczęła się modlitwa.* O świcie, zebrani ujrzeli pod rozłożystą koroną potężnego dębu – samotnika, prymitywny, zbudowany nocą ołtarz, przy nim sygnaturkę. Ta o świcie wezwała do porannych godzinek. Na ołtarzu zawieszono kopię cudownego obrazu Najświętszej Maryi Panny Chełmogórskiej. Po wschodzie słońca odprawiono mszę wotywną w intencji przybyłych. W tym czasie pod osłoną drzew spowiadali wiernych czterej księża. W pełni południowego, wrześniowego słońca odprawiono sumę z wystawieniem Przenajświętszej Hostii. Płomienne kazanie wygłosił ks. Jan - wczoraj pustelnik, znachor i czarownik. Pokrzepił zebranych, dodał im wiary i siły na dalszy czas. Pod koniec dnia odprawiono nieszpory. Po zakończeniu z tłumem wystąpił siwy jak gołąbek stary kmięć – wieśniak, ukłęknał na pniu zwalonego drzewa i ślubował: *Przysięgam na moje siwe włosy, na zbawienie duszy tak, jak pragnę oglądać Boga przy skonananiu, że na krok nie odstąpię od naszej świętej wiary katolickiej i żaden z moich sąsiadów ani swój, ani obcy tego nie uczyni. Święci męczennicy tyle mąk ponieśli za wiarę, nasi bracia za nią krew przelali, my także bę-*

dziemy ich naśladować. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Przed rozejściem się, ks. Jan, kapłan – siewca, rozrzucił kropidłem krople świętej wody na obnażone głowy wiernych, których było około tysiąca.

Podczas uroczystości, która w pamięci uczestników i wiele lat potem przetrwała pod nazwą „Wesele”, ochrzczono dzieci i udzielono ślubów. Dla zatarcia śladów uroczystości ołtarz spalono, by służby zaborcy nie miały dowodów trwania wiary i polskości w unitach. Powrót z uroczystości odbywał się cicho, sprawnie i szybko. Na straży przed festem i teraz stały czujki. Nikt nikogo nie zdradził.

Do czasów współczesnych, wśród okolicznych mieszkańców, przetrwała szczątkowa wiedza o tym zdarzeniu. Sprowadza się ona do podania, że w Ostrowie (niewielka wieś) był kościół, który zapadł się w tutejszych bagnach.

Antoni Franecki

***

„Dąb Kukawki”

Jednym z kilku fascynujących reliktyw przyrody znajdujących się niegdyś na terenie Żalińskich Lasów, był nieznan szerzej dąb. Dodatkowo wiąże się z nim partyzancka historia z czasów II wojny światowej. Dąb rósł na zachód od obecnej leśniczówki Ostrowy i liczył z pewnością kilkaset lat. Miał wypalone wnętrze, a wchodziło się do niego podkopem od korzeni. Wnętrze drzewa było powybijane szczelbami, którymi wspinało się do góry. Dąb posiadał nawet otwór strzelniczy. Pomimo wypalonego wnętrza, przez lata okrywała go zielona korona. Niestety, ów dąb nie przetrwał do czasów obecnych. Pewnej nocy został podpalony, lecz nie wiadomo z jakich powodów i przez kogo. Ponieważ znajdowały się w nim pozostałości amunicji, nastąpił wybuch, który usłyszeli nawet pracujący w leśniczówce leśnicy. Z przerażenia ukryli się w piwnicy. Wkrótce resztki drzewa ścięto. Zdarzenie to miało miejsce w drugiej połowie lat 60-tych XX wieku (w przybliżeniu można domniemywać, że stało się w latach 1966-68)². Dąb zachował się w pamięci ludności jako „Dąb Kukawki”. Historia nie znosi jednak próżni. Obraz niesamowitego okazu przyrody był jednak tak silnie zakorzeniony w pamięci miejscowego społeczeństwa, że związana z nim historia została niejako mimowolnie i samorzutnie przeniesiona na inne drzewo, które rośnie do dziś. Dzięki temu pamięć przetrwała. Obecny dąb rośnie przy drodze Żalin - Brzeźno, po jej wschodniej stronie, w pobliżu leśniczówki Ostrowy (jego obecne fotografie prezentujemy poniżej). Pomimo faktu, że dawny dąb był jednak dwukrotnie grubszy od obecnego, podobieństwo pozostało.

Partyzancka opowieść wiąże się z żołnierzem Armii Krajowej, Józefem Kukawką ps. „Huragan”, który ukrywał się w wypalonym drzewie podczas okupacji niemieckiej. Ukrywał się, dodajmy – skutecznie. Józef Kukawka urodził się w 1909 r. w folwarku Stajne w gminie Rejowiec, był synem Mikołaja i Katarzyny z Kniaziuków. Mieszkał w Żalinie (ówczesna gmina Świerże) i pracował w tamtejszych lasach jako gajowy. Był kapralem Wojska Polskiego³. Podczas okupacji niemieckiej pełnił funkcję dowódcy plutonu AK w Żalinie. Powiat chełmski, z racji swego nadbużańskiego położenia, (rzeka Bug stanowiła wschodnią granicę Generalnego Gubernatorstwa) był szczególnie narażony na represje ze strony niemieckiego okupanta. Niemcy pacyfikowali wsie i dokonywali publicznych egzekucji. W samym Żalinie (prawdopodobnie w listopadzie 1942 r.) zamordowali członków Ochotniczej Straży Pożarnej. Posądzono ich o udzielenie pomocy chłopom w ucieczkach z łapanek⁴. Lasy żalińskie z kolei dawały schronienie tropionym żołnierzom polskiego podziemia. „Huragan”, z racji znakomitej znajomości lasów, znalazł sobie odpowiednią kryjówkę właśnie w tak nietypowym miejscu. Po wkroczeniu Armii Czerwonej na Lubelszczyznę w lipcu 1944 r. „Huragan” pozostał w konspiracji, w tym czasie już antykomunistycznej. Z uwagi na fakt, że był poszukiwany przez Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Chełmie, znów musiał się ukrywać. Wrócił do „lasu” i od grudnia został dowódcą oddziału partyzanckiego AK liczącego 10-20 partyzantów. Czy dalej ukrywał się w dębie? Tego nie wiemy.

¹ Wszystkie cytaty za: K. Janczykowski, *Góra Chełmska, jej Królowa i lud, Chełm 1946.*

² „Dąb Kukawki”. Relacja Henryka Walczuka, 27 VII 2018, w zbiorach Antoniego Franeckiego.

³ AIPN Lu, sygn. 045/1, Wykaz członków i dowódców nielegalnych organizacji NSZ, AK, BCh i innych, oraz volksdeutschów z powiatu chełmskiego [za 1944 r.], k. 3; Relacja Józefa Zalewskiej, Ruda-Huta, 13 V 2012, w zbiorach autora.

⁴ Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945. Województwo chełmskie, Warszawa 1986, s. 122.

Wiosną 1945 r. wszedł w porozumienie z nieznanym majorem „Fala” i bardzo często przebywał na kwaterach w Zarudni. Niestety obecność „Fali” wprowadziła chaos do poakowskiego podziemia i spowodowała jego destabilizację. Obydwaj nie podporządkowali się dowództwu chełmskiego podziemia i zaczęli działać na własną rękę. Trzeba zaznaczyć, że tereny gmin Świerże i Bukowa stanowiły rejon II chełmskiego obwodu Armii Krajowej (od maja do sierpnia 1945 r. Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj). Dowódcą tego rejonu był ppor. Józef Drzymała ps. „Karol”⁵, zaś jego zastępcą ppor. Zygmunt Urbański ps. „Iskra” (jednocześnie dowódca oddziału lotnego). Podziemie niepodległościowe (zarówno oddział „Iskry”, jak i oddział „Huragana”) wykonywało wyroki śmierci na osobach posądzanych o współpracę z UB, ludziach pozytywnie ustosunkowanych do władzy ludowej oraz na reprezentantach tej władzy. „Fala” wraz z „Huraganem” zaczęli zmuszać gospodarzy pochodzenia ukraińskiego do opuszczenia granic Polski. „Huragan” zaczął także prowadzić działalność rabunkową wśród miejscowej ludności. To, oraz jego niesubordynacja musiały spowodować zdecydowany sprzeciw dowództwa podziemia, które wydało na niego wyrok śmierci. Wcześniej kilkukrotnie go ostrzegano. Józef Kukawka ps. „Huragan” został zlikwidowany przez oddział „Iskry” w dniu 4 czerwca 1945 r. w Żalinie⁶. Akcja miała następujący przebieg: „Huragan” wraz dwoma partyzantami ze swojego oddziału tj. Władysławem Lipińskim⁷ i Józefem Brakarzem ps. „Koiń” przebywali w zabudowaniach Stanisława Walczuka zwanego potocznie „Pawliszynym Stasiem”. Gospodarstwo leżało nieopodal rzeki Gdolanek. Po ustaleniu miejsca ich pobytu oddział „Iskry” na siedmiu furmankach wjechał do Żalina i zatrzymał się pod lasem, niedaleko domu Franciszka Walczuka zwanego potocznie „Rudziem”. Prawdopodobnie wysłano nawet „Rudzia” by upewnił się, że Kukawka jest na miejscu. Następnie,

⁵ W Bukowie Małej jako nauczycielka pracowała siostra „Karola” – Jadwiga Drzymała.

⁶ D. Panasiuk, *Praca niepodległościowa i tragiczna śmierć Zygmunta Urbańskiego ps. „Iskra”*, „Rocznik Chełmski”, t. 21, 2017, s. 108

⁷ Władysław Lipiński zginął tragicznie w nieznanych okolicznościach w dniu 22 VI 1946 r. Został pochowany na starym cmentarzu w Świerżach.

tuż po zachodzie słońca cały oddział ruszył furmankami przez wieś. Skręcili na tzw. „Dyrekcję” (jedną z części Żalina). Po przejechaniu około jednego kilometra znowu skręcili w prawo i zatrzymali się koło zabudowań nieznanego z imienia Brakarza zwanego „Juśtą”. Stamtąd oddział udał się już pieszo do domu Stanisława Walczuka. Wybrano zatem drogę okrężną. Do otoczonego domu weszło dwóch uzbrojonych żołnierzy z oddziału „Iskry”. Kukawka i jego podkomendni zostali zupełnie zaskoczeni i nie stawiali oporu. Kukawce, który stał oparty o łóżeczko odczytano wyrok śmierci. Według zapisków Jana Walczuka (zbierał on cenne informacje wśród nieżyjących już mieszkańców Żalina), Kukawka miał jeszcze powiedzieć: *zabijacie patriotę, który przez 5 lat walczył o wolność Ojczyzny, osierocacie [...] dzieci*. Miano mu w od-

wiedzi zadać pytanie, czy myślał o dzieciach, które sam uczynił sierotami⁸. Tłumaczenia nie pomogły i „Iskra” wykonał wyrok. Władysławowi Lipińskiemu i Józefowi Brakarzewi wymierzono natomiast karę chłosty. Postać „Huragana” Jan Walczuk w swoich zapiskach ocenił następująco: „Tak zakończył żywot w wieku 36 lat jeden z najbardziej odważnych w czasie okupacji partyzantów, a później jeden z najgroźniejszych bandytów”⁹. Józef Kukawka został następnie pochowany na cmentarzu rzymsko-katolickim w Rudzie-Hucie¹⁰. W tym samym czasie w tajemniczych okolicznościach z terenu zniknął major „Fala” (został prawdopodobnie zastrzelony przez dowództwo podziemia).

Józef Kukawka zginął tragicznie, ale pamięć (zapewne różna i wielowymiarowa) dotycząca zarówno jego osoby jak i pożytecznego drzewa przetrwała.

Dominik Panasiuk

⁸ J. Walczuk, *Wspomnienia...*, Chełm 2004, maszynopis niepublikowany, fragment w zbiorach Antoniego Franeckiego.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Z aktu zgonu nr 33/1945 w USC w Rudzie-Hucie wynika, że Józef Kukawka, rolnik, lat 36, urodzony w folwarku Stajne, gm. Rejowiec, zmarł 4 czerwca 1945 r. o godz. 16⁰⁰ w kol. Zarudnia. Fakt ten zgłosili Michał Kamiński z Gdoli l. 64 i Jakub Herman – sługa kościelny l. 44 z kol. Ruda B, dopiero 28 lipca 1945 r. o godz. 17⁰⁰. Wdowa po Józefie Kukawce - Helena z Kozłów. Rozbieżności dotyczące miejsca śmierci Józefa Kukawki wynikają prawdopodobnie z faktu, że przed śmiercią często przebywał on w Zarudni.

Cudowna Ikona

Dziewico Niepokalana, Matko Zbawiciela i Matko nasza, któraś od wieków na siedzibę swoją świątynię na Górze Chełmskiej obrała, wysłuchaj mego wołania i wzmocnij w mojej duszy wiarę świętą. Ty, Panno Można, która startała głowę szatana, racz pokonać i oddalić ode mnie wszelkie przeszkody i trudności, na jakie dzisiaj napotykam, bym żyjąc w niezachwianej wierze tu na ziemi, mógł wiecznie z Tobą oglądać chwałę Syna Twego w niebie. Amen.

Już tradycja stała się piesza pielgrzymka naszych parafian z Rudy-Huty do Sanktuarium Matki Bożej Chełmskiej. W piątek 7 września 2018 r. o godzinie 10:30 zebraliśmy się w kościele parafialnym w Rudzie-Hucie, by po krótkiej modlitwie i błogosławieństwie ks. proboszcza Aleksandra Tabaki wyruszyć na pielgrzymi szlak. Podczas wędrowki przy pieśniach i modlitwach dziękowaliśmy Panu Bogu za życie i wszelkie dobro, które od Niego dostajemy, zawierając siebie, rodziny oraz znajomych poprzez ręce Matki Bożej w ikonie Chełmskiej. Poprzez intencje niesione w sercu czyniliśmy zadośćuczynienie za popełnione zło, prosząc o zdrowie i błogosławieństwo w naszym życiu. Radością i dobrocią wobec siebie dawaliśmy świadectwo przynależności do jednej rodziny, jaką jest Kościół. Życie codzienne niesie ze sobą wiele stresów, obowiązków, pracy, nauki, natomiast pielgrzymka była czasem spokoju od wszystkich tych trosk. Podczas pielgrzymowania łączyła nas wspólna miłość do Boga.

Ok. godz. 16:30 zostaliśmy serdecznie przywitani na Górze Chełmskiej przez pracujących tam kapłanów. Po wspólnym pamiątkowym zdjęciu przed Bazyliką stanęliśmy przepięknym nadzieją i radością przed ołtarzem Matki Bożej. Po krótkiej modlitwie przeszliśmy na odpoczynek w krągankach Sanktuarium, aby oddać się indywidualnej modlitwie i refleksji.

O godz. 18:00 rozpoczęła się Msza Święta Wigilijna z uroczystości Narodzenia Najświętszej Maryi Panny pod przewodnictwem ks. biskupa Józefa Wróbla. W homilii ksiądz biskup przywołał wspomnienie uroczystości z trzech koronacji dokonanych przez hierarchów kościelnych w chełmskim sanktuarium w 1765 r., 1946 r., 1957 r., podkreślając, że były to jedne z nielicznych intronizacji na terenach Polski. Bp

Józef wskazał również przykłady opieki Matki Bożej nad Polakami w czasie zaborów. Przypomniał objawienia Matki Bożej w Licheniu, Gietrzwałdzie i Szczyrku. Wierni usłyszeli także zachętę do pielęgnowania naszej Niepodległości w 100-lecie jej odzyskania. Ks. bp. Józef przypomniał słuchaczom wielkich bohaterów, którzy walczyli o wolną Polskę zachęcając wszystkich do naśladowania tej heroicznej postawy na rzecz naszego narodu.

Pielgrzymka jest czasem, gdzie spotyka się wiele „ludzkiej historii”, czasem „wylogowania się” z techniki współczesnego świata, która codziennie zabiera nam kawałek realnego życia. Jest miejscem modlitwy i przemyśleń nad życiem, rodziną i przyszłością. To również próba własnego charakteru i osobowości, szczególnie wtedy kiedy brakuje już sił fizycznych. Postoje uczyć doceniania najdrobniejszych rzeczy, które w codzienności nie dają tyle radości, co podczas pielgrzymki. Pielgrzymka to cudowny czas. Piękny i błogosławiony. Nie da się go opisać słowami. Aby to zrozumieć – trzeba wyruszyć na pielgrzymi szlak.

ks. Dawid Nowicki

XIV Bolkowanie w Hnieszowie

18 i 19 sierpnia 2018 r. w Hnieszowie odbyło się XIV Bolkowanie. Uroczystości imieninowe dębu Bolko wpisują się w obchodzone od początku roku, razem z gminą Hrubieszów, 1000-lecie pobytu Bolesława Chrobrego w Hnieszowie oraz bitwy pod Gródkiem nad Bugiem. Do gminy Ruda-Huta, zachęczone hasłem „Dąb Bolko - odpocznij w cieniu legendy”, przybyły tłumy gości.

Pierwszego dnia Bolkowania amatorzy sportu i aktywnego wypoczynku współzawodniczyli w licznych konkurencjach przeprowadzonych na świeżym powietrzu.

Wczesnym rankiem w Siedliszczu odbyły się zawody wędkarskie o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta, w których uczestniczyło 15 zawodników. Wyniki prezentują się następująco: I m-ce: **Grzegorz Mazurkiewicz** – waga: 4200 g, II m-ce: **Grzegorz Chmielewski** – waga: 2720 g, III m-ce: **Ryszard Kamyszek** – waga: 1895 g, IV m-ce: **Zdzisław Kamyszek** – waga: 1700 g, V m-ce: **Piotr Sawicki** – waga: 1405 g. W sumie złowiono 16,56 kg ryb.

W spływie kajakowym na Bugu, malowniczą 20-kilometrową trasą od Świerż do Siedliszcza, wzięło udział 42 uczestników.

Do 10-kilometrowego przełajowego „Biegu z Bolesławem” na trasie Świerże – Hnieszów przystąpiły 22 osoby. Zorganizowany przez Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta bieg przeprowadzono w kategorii kobiet i mężczyzn. Czołowe miejsca zajęli: kobiety: I – **Ewa Furmanik** – czas: 37 min. 29 sek., II – **Iwona Kowalska** – czas: 45 min. 40 sek., III – **Dorota Rosołowska** – czas: 47 min. 25 sek. Mężczyźni: I – **Łukasz Nestorowicz** – czas: 28 min. 53 sek., II – **Mariusz Kołodziej** – czas: 36 min. 52 sek., III – **Krzysztof Mazurek** – czas: 37 min. 34 sek.

W Turnieju Piłki Siatkowej o Puchar Prezesa Stowarzyszenia Miłośników Gminy Ruda-Huta rywalizowało 5 drużyn. Miejsca na podium zajęły drużyny: I – Ruda-Huta, II – Wola 1, III – Hnieszów.

Uczestnicy I Międzynarodowego Zlotu Kolarskiego „Bolkowanie 2018” wzięli udział w rajdzie, który przebiegał trasą Chełm, Ruda-Huta, Wola Uhruska – Hnieszów.

Na niedzielne uroczystości przybył sam Bolesław Chrobry wraz ze świtą. Po odsłonięciu rzeźb wykonanych podczas I Pleneru Malarsko-Rzeźbiarskiego pt. *Kultura i Sztuka nad Bugiem* w Świerżach uroczystość przekazał klucz do Hnieszowa wójtowi gminy Ruda-Huta **Kazimierzowi Smalowi** i sołtys **Agacie Olichwier**. Starosta powiatu chełmskiego **Piotr Deniszczuk** oraz wójt Smal uroczystość wręczyli regionaliście **Antoniemu Franeckiemu** nadaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Uczestniczący we wszystkich dotychczasowych Bolkowaniach radny Sejmiku Województwa Lubelskiego **Adam Rychliczek** podkreślił starania i zaangażowanie władz gminy Ruda-Huta w organizację imprezy.

Następnie na scenie zaprezentowały się: zespół ludowy Jarzębina Czerwona z Rudki oraz zespoły z Górki Połonki z Ukrainy: taneczny Vertuny i wokalny Litops. Podczas uroczystości pobito rekord w ilości osób mieszczących się na powierzchni zajmowanej przez pień dębu Bolko. Od 2018 roku ta liczba to 74 osoby. Publiczność obejrzała występy dzieci i młodzieży ze Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie, w tym zespołu tanecznego Flowers.

Wręczono pamiątkowe dyplomy dla uczestników I Międzynarodowego Zlotu Kolarskiego oraz nagrody dla czwórki z szóstki rowerzystów z Rudy-Team, którzy przejechali po 1000 km dla uczczenia 1000-lecia pobytu Bolesława Chrobrego w Hnieszowie: **Aleksandry Szybistej**, **Anny Kozłowskiej**, **Marka Dycia** i **Krzysztofa Opasa**. Pozostali dwaj młodzi cyklicy: **Michał Giedz** i **Mateusz Gil** zostali nagrodzeni na zakończenie roku szkolnego. Po występie **Siergieja Stepaniuka** z Ukrainy wręczono upominki dla **Szymona Skiminy** i **Miłosza Koperskiego** za udział w konkursie „Najciekawszy Strój Średniowieczny”.

Następnie został rozstrzygnięty konkurs Nadbużańska Akademia Smaku. Komisja konkursowa w składzie: **Jolanta Ryszkiewicz** – Starostwo Powiatowe w Chełmie, **Dorota Sawicka** – Szkoła Podstawowa w Rudzie-Hucie, **Anna Nowosad** – USC w Rudzie-Hucie, **Jacek Adamczyk** – Starostwo Powiatowe w Chełmie po ocenie 11 potraw pod względem smaku, estetyki podania, zgodności z tradycjami kulinarnymi przyznała Grand Prix i tytuł „Nadbużańskiego smakołyka” 2018 dla **Agnieszki Woszczewskiej** za „Średniowieczny przysmak Bolesława” oraz następujące nagrody

w poszczególnych kategoriach: produkty pochodzenia zwierzęcego: I miejsce: „Średniowieczny przysmak Bolesława” – **Agnieszka Woszczewska**, II miejsce: „Schabowy z karkówką raz” – **Zofia Paradowska**. Produkty pochodzenia roślinnego: I miejsce: chleb z ziarnami – **Katarzyna Paciejewska**, II miejsce: ciasto „Kora Dębu” – **Elżbieta Toporowska**, III miejsce: „Piernik Staropolski” – **Bogusława Chmiel**. Wyróżnienie: ciasto „Malinowa chmurka” – **Stanisława Dyć**. Napoje regionalne: I miejsce: „Staropolski likier agrestowy” – **Elżbieta Szczółko**, II miejsce: syrop z miętą – **Żaneta Walczuk**, III miejsce: nalewka żurawinowa – **Barbara Józwik**. Wyróżnienia: nalewka z agrestu i czarnej porzeczki „Bokorynowka” – **Tomasz Kozłowski**, nalewka wiśniowa mocna „Nadbużańska” – **Andrzej Niemiec**.

Nagrody finansowe zwycięzcom Nadbużańskiej Akademii Smaku ufundowało Starostwo Powiatowe w Chełmie.

Podczas tegorocznej edycji Bolkowania wręczono certyfikowane sadzonki wyhodowane z żołądźci dębu Bolko zwycięzcom konkursu przeprowadzonego przez BonTon Radio.

W zawodach strzeleckich zorganizowanych z Klubem Strzeleckim LOK „Kolejarz” z Chełma wzięło udział 39 osób. W poszczególnych kategoriach najlepsze wyniki osiągnęli: młodzież do 16 roku życia: I m-ce: **Piotr Głuchowski** – 44 pkt, II m-ce: **Szymon Woszczewski** – 33 pkt, III m-ce: **Łukasz Głuchowski** – 28 pkt. Kobiety: I m-ce: **Małgorzata Mazurek** – 46 pkt, II m-ce: **Katarzyna Klekotka** – 44 pkt, III m-ce: **Wioletta Kortatyńska** – 41 pkt. Mężczyźni: I m-ce: **Arkadiusz Klekotka** – 44 pkt, II m-ce: **Paweł Kulik** – 43 pkt, III m-ce: **Daniel Borowik** – 42 pkt.

Na scenie zaprezentowały się zespoły Akord z Rudy-Huty i Bokoryna z Żalina. Najmłodszy uczestnicy Bolkowania mieli szansę zdobyć nagrody ufundowane przez Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Chełmie startując w quizie na temat ekologii oraz wiedzy o gminie Ruda-Huta. Młodzież oprócz upominków od PGO otrzymała również bony do wykorzystania w sklepie Pulsar & Junior. Firma Blue Dot po raz kolejny zorganizowała konkurs, w którym dwójka zwycięzców wygrała roczny abonament na usługi internetowe.

Uczestnicy Bolkowania chętnie odwiedzali stoiska prezentujące lokalne wydawnictwa, rękodzieło ludowe, oferujące różnorodne produkty regionalne oraz propagujące pasje mieszkańców regionu. Duże wzięcie miały potrawy przygotowane przez myśliwych z Koła Łowieckiego nr 23 „Szarak” z Chełmia.

Drużyna Grodów Czerwieńskich rozbiła obok dębu Bolko wraz z Gotami z Wioski Gotów z Masłomęcza obóz, w którym prezentowano różne aspekty życia w okresie średniowiecza, począwszy od stylu życia, żywienia czy ubioru, aż po broń. Kilukrotnie wojowie przed sceną przedstawiali pokazy walki oraz sposoby używania średniowiecznej broni, opowiadali też o taktyce wojsk rycerskich. Kilka słów powiedzieli o sobie Goci, którzy podczas uroczystości przybliżyli uczestnikom historię Gotów oraz poczęstowali kaszą prosto z ogniska, przyrządzoną według starożytnej receptury. Współczesne metody samoobrony zaprezentowały sekcje krav magi z Rudy-Huty i Świerż.

Kolejnymi punktami wieczoru były koncerty zespołów „Bardark” z Chełma oraz „Hoyraky” z Podlasia. Bolkowanie zakończyła zabawa taneczna z zespołem „WADEMEKKUM”.

XIV Bolkowanie objęte było Patronatem Honorowym: **Sławomira Sosnowskiego**, marszałka województwa lubelskiego oraz Piotra Deniszczuka, starosty powiatu chełmskiego. Sponsorzy: Firma Blue Dot – Chełm, Browar Jagiełło – Chełm, Pulsar & Junior – Krzysztof Franecki – Chełm, Bank Spółdzielczy w Sawinie, Aqua East, Baby Zdrój – Ruda-Huta, Marek Stupczyński – Radny Rady Powiatu w Chełmie, Świat Rozrywki – Paweł Klasura, Przewóz Osób Linie 120 – Ruda, Składnica Sportowa – Chełm, Serwis samochodowy Albański, Fabryka Sportu – Chełm, Laser Story, Bar Mik, Pita Start, SPIN. Partnerzy: Starostwo Powiatowe w Chełmie, Nadleśnictwo Chełm i Strzelce, Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta, Liga Obrony Kraju, Krav Maga Ruda-Huta/Świerż, Chełm Biega, Drużyna Grodów Czerwieńskich, Wioska Gotów z Masłomęcza, Gmina Ruda-Huta, OSP Ruda, Żalin, Leśniczówka, Świerż, Zakład Usług Komunalnych w Rudzie-Hucie Sp. z o.o. PZW Koło „Sazan” w Rudzie-Hucie, Koło Łowieckie nr 23 „Szarak” Chełm, Straż Graniczna w Dorohusku i w Woli Uhruskiej. Patronat medialny: TVP 3 Lublin, Kurier Lubelski, Radio Lublin, Radio BON TON, Dziennik Wschodni, Super Tydzień chełmski, Nowy Tydzień, naszemiasto.pl, Chełm Gada.

Wydawca: Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Niepodległości 36, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@ruda-huta.pl, www.biblioteka.ruda-huta.pl; **Grupa redakcyjna:** Anna Bartoszevska, Iwona Borodej, Barbara Gałus, Barbara Humeniuk, Marta Kordas, Paweł Maśluch, Andrzej Niemieć, Jarosław Walczuk; **Korekta:** Maria Wróblewska, Andrzej Niemieć, Paweł Maśluch; **Skład:** Marta Kordas; **Druk:** „A3 Drukarnia” Przemysław Litwiniuk, ul. Krzywa 42, 22-100 Chełm.